

Projekt

z dnia 30 marca 2022 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR XLVII/ /2022
RADY GMINY MICHAŁOWICE**

z dnia 4 kwietnia 2022 r.

**w sprawie ustanowienia lokalnego programu osłonowego „Korpus
Wsparcia Seniorów Gminy Michałowice na rok 2022”.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583) oraz art. 17 ust. 2 pkt 4 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, 1981, 2270, z 2022 r. poz. 1, 66) uchwala się, co następuje:

§ 1. Ustanawia lokalny program osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów Gminy Michałowice na rok 2022”, którego treść stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Program osłonowy, o którym mowa w § 1, skierowany jest do osób starszych w wieku 65 lat i więcej zamieszkałych na terenie gminy Michałowice, które mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia.

§ 3. Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowicach.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Michałowice.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie w terminie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Przewodniczący Rady
Gminy Michałowice

Daniel Gajoch

Załącznik do uchwały Nr XLVII/ /2022
Rady Gminy Michałowice
z dnia 4 kwietnia 2022 r.

Lokalny program osłonowy

„Korpus Wsparcia Seniorów Gminy Michałowice na rok 2022”

I. Wstęp

Lokalny program osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów Gminy Michałowice na rok 2022”, zwany dalej „Programem”, stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stawiają przed gminą zachodzące w niej procesy demograficzne.

Jak wynika z danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowicach, z każdym rokiem odnotowuje się wzrost liczby mieszkańców gminy Michałowice, a ich średni wiek wynosi 38 lat, przy czym **61,81%** mieszkańców gminy jest w wieku produkcyjnym, **21,46%** w wieku przedprodukcyjnym, a pozostałe **16,73%** to osoby w wieku poprodukcyjnym, z czego aż 15,43% ogółu mieszkańców gminy stanowiły osoby w wieku 65+.

Powyższe dane obligują do sukcesywnego rozszerzania przez gminę oferty skierowanej do osób starszych, poprzez zapewnienie im coraz większego wsparcia społecznego, psychologicznego, a także organizacyjnego (np. zwiększenie dostępności do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej, czy też pomoc w czynnościach dnia codziennego). Oferta ta, stanowić będzie uzupełnienie dotychczas realizowanego przez gminę wsparcia, które do tej pory, materializowało się głównie poprzez zapewnienie osobom starszym i nieporadnym usług opiekuńczych, świadczonych w miejscu ich zamieszkania.

Niebagatelny wpływ na opracowanie i wdrożenie Programu, ma także konieczność zabezpieczenia potrzeb seniorów w zakresie ochrony przed zakażeniem COVID-19, a to w związku z wciąż utrzymującym się stanem epidemii na obszarze naszego Kraju.

Wychodząc naprzeciw wciąż rosnącej ilości mieszkańców gminy w wieku 65 + i co ważne, coraz bardziej obciążającym ich problemom (zwłaszcza w dobie pandemii COVID-19), zasadne jest skorzystanie z wszystkich możliwych i dostępnych środków organizacyjnych i finansowych oferowanych przez Państwo.

Jedną z takich możliwości daje Program „Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2022”, opracowany i wdrażany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Warunkiem przystąpienia do ogólnopolskiego Programu, o którym mowa w zdaniu poprzednim, jest przyjęcie przez gminę programu osłonowego, który może być opracowany i wdrożony na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

II. Podstawa prawna Programu

Lokalny Program Osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów Gminy Michałowice na rok 2022”, zwany dalej „Programem”, jest programem osłonowym w rozumieniu **art. 17 ust. 2 pkt 4** ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, opisującym część działań gminy Michałowice, podejmowanych na rzecz seniorów niesamodzielnych ze względu na wiek oraz stan zdrowia.

Upoważnienie i zarazem zobowiązanie do tworzenia tego rodzaju programów, zawarto także w **art. 110 ust. 10** ustawy o pomocy społecznej, gdzie przesądzone że rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby opisane w corocznym sprawozdaniu z działalności ośrodka pomocy społecznej, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

III. Diagnoza potrzeb uzasadniająca wdrożenie Programu

Działania gminy Michałowice skierowane w stronę seniorów, już od kilkunastu lat oceniać należy pozytywnie. Podstawowym filarem pomocy świadczonej na rzecz seniorów, jest szeroko rozumiana pomoc społeczna. Wsparcie to, sprowadza się tak zarówno do pomocy pieniężnej (np. zasiłki celowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych i zasiłki stałe), jak również pomocy niepieniężnej (m. in. usługi opiekuńcze, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa, możliwość udziału w zajęciach organizowanych w Klubach Senior+ „Przestrzeń Seniora” w Masłomiącej oraz „Zawsze Młodzi” w Młodziejowicach).

Na potrzeby stworzenia diagnozy potrzeb, stanowiącej podwalinę niniejszego Programu, skorzystano w głównej mierze z danych zaczerpniętych z systemów informatycznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowicach.

Jak pozwalają twierdzić w/w źródła informacji, pomimo korzystnego trendu demograficznego w gminie Michałowice, z każdym rokiem rośnie liczba osób powyżej 60 roku życia. Problem ten znajduje realne przełożenie na stopień marginalizacji osób starszych jako zbiorowości i powodowany jest głównie migracją ludzi młodych, którzy nie mogą swoim najbliższym zapewnić opieki. Zjawisko to obrazuje tabela nr 1 poniżej:

Tabela 1. Liczba osób w wieku 60 lat i więcej zamieszkujących w gminie Michałowice:

Lata	2016	2017	2018	2019	2020
Osoby w wieku 60 lat i więcej	1 564	1 616	1 702	1 781	1 825

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na podstawie danych, o których mowa powyżej, problem starzenia się ludności nie omija gminy Michałowice. Z diagnozy problemów i potrzeb osób starszych wynika bowiem, że udział osób powyżej 60 roku życia systematycznie rośnie. Z kolei seniorzy, podobnie jak inne grupy społeczne, mają swoje potrzeby i oczekiwania (np. związane z wolą utrzymania aktywności po zakończeniu kariery zawodowej, wolą kontynuowania nauki, wolą uczestniczenia w życiu kulturalnym, czy też potrzebą kontaktu z innym człowiekiem i przebywania w grupie znajomych i przyjaciół).

Z kolei z danych pozyskanych z systemów informatycznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika że:

Tabela 2. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych świadczonych przez Ośrodek w latach 2016 – 2021

Usługi opiekuńcze	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	9	16	14	15	17	24
w tym osób 65 +	8	14	11	13	14	21

Źródło: dane będące w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowicach

Jak pozwalają twierdzić powyższe dane, w okresie ostatnich siedmiu lat, udział seniorów w wieku 65+, zamieszkujących na terenie gminy i korzystających z pomocy społecznej wyrażonej w formie niepieniężnej, wzrasta. Dodatkowo należy zaznaczyć, iż w okresie od 20 października 2020 r. do 31 grudnia 2021 r. z oferty rządowego programu „Wspieraj Seniora” skorzystało **28 seniorów**, którym pracownicy socjalni Ośrodka udzielili ogółem 98 różnego rodzaju wsparć. Była to pomoc w dostarczaniu zakupów, żywności, leków, środków higieny osobistej, a także pomoc w opłacaniu rachunków, załatwianiu recept, dokumentacji medycznej czy organizowaniu transportu na badania medyczne lub szczepienia.

Uwzględniając powyższe, zasadne są dalsze kroki zmierzające do uzupełnienia wsparcia dla osób w wieku 65+ oraz przystąpienie do Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2022” jest w pełnym zakresie uzasadnione. Seniorzy zamieszkujący na terenie gminy Michałowice potrzebują bardziej intensywnego wsparcia, zwłaszcza w dobie pandemii COVID-19, która w stopniu znaczącym ograniczyła ich możliwości funkcjonowania w społeczeństwie. Tezy na które wskazano w zdaniach poprzednich, obligują do zabezpieczenia usług świadczonych w ramach Programu dla co najmniej **20** osób (tak po rozpoznaniu przeprowadzonym przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej).

Z kolei ogólny koszt realizacji Programu w 2022 r. dla co najmniej **20** seniorów oszacowano na poziomie **45 000 zł**.

IV. Cele Programu

Podstawowymi celami lokalnego programu osłonowego „Korpus Wsparcia Seniorów gminy Michałowice na rok 2022” są:

- 1) zapewnienie usług wsparcia na rzecz seniorów – mieszkańców Michałowic w wieku 65 lat i więcej, poprzez świadczenie usług wynikających z ich potrzeb, wpisujących się we wskazane w niniejszym Programie obszary;
- 2) poprawa poczucia bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania mieszkańców gminy Michałowice w wieku 65 lat i więcej w miejscu ich zamieszkania, poprzez zapewnienie dostępu do tzw. „opieki na odległość”.

V. Zakres podmiotowy i przedmiotowy Programu:

- 1) Program realizowany jest od dnia podjęcia uchwały do 31 grudnia 2022 r.
- 2) Za koordynację, realizację, bieżący monitoring oraz sprawozdawczość z realizacji Programu, odpowiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowicach, zwany dalej „Ośrodkiem Pomocy Społecznej” lub „Realizatorem Programu”.
- 3) Program może być realizowany przy *pomocy / zaangażowaniu*:
  - a) wolontariuszy, ze szczególnym uwzględnieniem Centrum Wolontariatu „Wk@ęceni w Pomoc”, działającego w strukturach organizacyjnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowicach;
  - b) organizacji pozarządowych skupiających środowiska młodzieżowe;
- 4) Rekrutacja *wolontariuszy/organizacji pozarządowych* przeprowadzona zostanie w następujący sposób:
  - a) organizacja i koordynacja prac wolontariuszy, na podstawie porozumień, o których mowa w **art. 44** ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w tym osób zamieszkujących najbliżej seniorów wymagających wsparcia (pomoc sąsiedzka);
  - b) zlecenie usługi wsparcia organizacjom pozarządowym na podstawie **art. 25 ust. 1** ustawy o pomocy społecznej, z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;
  - c) zakup usługi wsparcia w postaci opasek bezpieczeństwa wraz z obsługą systemu (dotyczy tylko Modułu II).
- 5) Do udziału w Programie można zakwalifikować osoby spełniające kryteria w nim określone, zgłaszające się zarówno przez ogólnopolską infolinię, jak również bezpośrednio do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowicach.
- 6) Program realizowany będzie w ramach dwóch modułów, których celem będzie:

a) **Moduł I** – zapewnienie usługi wsparcia seniorom w wieku 65 lat i więcej przez świadczenie usług w zakresie określonym w Programie, wynikających z rozeznanych potrzeb na terenie gminy Michałowice;

b) **Moduł II:**

·poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania dla osób starszych poprzez zwiększenie dostępu do tzw. „opieki na odległość”;

·wsparcie seniorów w wieku 65 lat i więcej, w miejscu ich zamieszkania, w związku z problemami związanymi z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającej opieki w codziennym funkcjonowaniu w zakresie odpowiadającym ich potrzebom;

7) Ze wsparcia opisanego w **pkt 6 lit. a – b** powyżej, mogą skorzystać seniorzy w wieku 65 lat i więcej, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia (adresaci Programu);

8) Mechanizm oraz sposób realizacji **Modułu I:**

a) w realizacji pomocy udział wezmą pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowicach oraz, w razie potrzeby, wolontariusze (w tym również działacze środowisk młodzieżowych i obywatelskich poprzez codzienne świadczenie pomocy osobom potrzebującym wsparcia);

b) senior zgłasza wolę udziału w Programie wybierając formę wsparcia przez ogólnopolską infolinię 22 505 11 11 lub bezpośrednio do Ośrodka Pomocy Społecznej;

c) po otrzymaniu zgłoszenia, pracownik Ośrodka Pomocy Społecznej ustala z seniorem zakres wsparcia oraz termin pierwszej wizyty w miejscu zamieszkania (w celu zweryfikowania zgłoszonej potrzeby);

d) pracownik Ośrodka Pomocy Społecznej, po odbytej wizycie, określa szczegółowy zakres i terminy świadczenia usługi wsparcia;

e) w oparciu o analizę sytuacji rodzinnej, dochodowej, majątkowej i zdrowotnej seniora, pracownik Ośrodka Pomocy Społecznej informuje go o ewentualnie przysługujących mu świadczeniach z pomocy społecznej;

f) w przypadku wystąpienia takiej potrzeby, Ośrodek Pomocy Społecznej wszczyna postępowanie administracyjne w trybie **art. 102 ust. 2** ustawy o pomocy społecznej;

9) w ramach **Modułu I** realizowane są następujące usługi wsparcia:

a) **wsparcie społeczne** - polegające na spędzaniu czasu seniora (szczególnie osoby samotnie zamieszkującej) z wolontariuszami (np. spacer, rozmowy, wspólne sporządzanie posiłków, zakupów, pomoc seniorom przebywającym na kwarantannie itp.).

b) **ułatwienie dostępu do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej poprzez:**

- *wsparcie/pomoc* w umawianiu wizyt lekarskich w miejscu zamieszkania seniora lub pomoc w organizacji transportu seniora na wizytę lekarską, w tym również ewentualne asystowanie podczas wizyty;

- pomoc w zorganizowaniu transportu na szczepienia;

- pomoc w załatwieniu prostych spraw urzędowych, w zależności od możliwości osoby udzielającej wsparcia, i w razie konieczności – gdy obecność seniora jest niezbędna do załatwienia sprawy – pomoc w organizacji transportu seniora do urzędu.

c) **ułatwienie dostępu do wsparcia psychologicznego:**

- informowanie o dostępie do ogólnopolskich „*telefonów zaufania*” dla seniorów;

- informowanie o ofercie Punktu Wsparcia Rodziny w Michałowicach w zakresie poradnictwa specjalistycznego oraz terapii;

- pomoc w dokonaniu czynności umożliwiających otrzymanie niezbędnego wsparcia z zakresu pomocy społecznej, w tym poprzez zawiadomienie Ośrodka Pomocy Społecznej o konieczności przyznania tego rodzaju pomocy seniorowi (za jego zgodą i gdy wystąpi taka potrzeba);

d) **wsparcie w czynnościach dnia codziennego:**

- *pomoc / towarzyszenie* na spacerze, w wyprowadzeniu psa itp.;

- pomoc w sprawach związanych z utrzymaniem porządku w domu, w tym zapewnienie pomocy w miarę możliwości i zakresu wiedzy wolontariusza;

- pomoc w dostarczeniu produktów żywnościowych, np. z Caritas;

- dostarczanie seniorowi zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze oraz środki higieny osobistej (koszt zakupionych produktów pokrywa senior);

- wsparcie seniora objętego Programem w formie okolicznościowych (świętecznych) paczek z artykułami żywnościowymi i higienicznymi, organizowanymi przez Centrum Wolontariatu „*Wk@ęceni w Pomoc*”;

- *pomoc / towarzyszenie* w zakresie załatwienia spraw urzędowych czy przy realizacji recept;

- pomoc świadczona przez osoby mieszkające w najbliższym sąsiedztwie seniora.

10) Mechanizm oraz sposób realizacji **Modułu II:**

- a) Ośrodek Pomocy Społecznej rozeznaje potrzeby seniorów w zakresie wyposażenia ich w tzw. „opaskę bezpieczeństwa”;
- b) zakup „opaski bezpieczeństwa” wraz z obsługą systemu u wybranego realizatora usługi (zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa);
- c) Ośrodek Pomocy Społecznej koordynuje i realizuje Program na terenie gminy Michałowice;

11) W ramach realizacji **Modułu II:**

- a) seniorowi zostanie zapewniony dostęp do tzw. „opaski bezpieczeństwa”, wyposażonej w co najmniej trzy z następujących funkcji:

- przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS;
- detektor upadku;
- czujnik zdjęcia opaski;
- lokalizator GPS;
- funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami;
- funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja);

- b) Opaska bezpieczeństwa będzie:

- najprostsza pod względem technologicznym w obsłudze (np. tylko jeden przycisk inicjujący jej działanie, bądź zawiadamiający operatora pomocy po potrzebie interwencji);

- podłączona z usługą operatora pomocy, który w przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia umożliwi połączenie się ze stale gotową do interwencji centralą (tak po wywołaniu alarmu tj. wciśnięciu guzika alarmowego znajdującego się na opasce);

12) realizacja **Modułu II** zagwarantuje także, że po odebraniu zgłoszenia (w zależności od sytuacji):

- dyspozytor (ratownik medyczny, opiekun medyczny, pielęgniarka) podejmuje decyzję o sposobie udzielenia pomocy seniorowi;

- dyspozytor, o którym mowa w pkt powyżej, zapewni wsparcie emocjonalne przez telefon, poprosi o interwencję kogoś z jego najbliższego otoczenia (rodzinę, sąsiadów, opiekunów), poprosi o interwencję pracownika Ośrodka Pomocy Społecznej (np. pracownika socjalnego czy opiekunkę środowiskową) lub wezwie odpowiednie służby ratunkowe.

VI. Finansowanie programu:

- 1) Program w całości sfinansowany zostanie ze środków pozyskanych przez Gminę Michałowice z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, utworzonego na podstawie **art. 65** ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw.
- 2) Środki, o których mowa w **pkt 1** powyżej, przekazane zostaną przez Wojewodę Małopolskiego, na podstawie złożonego przez Gminę Michałowice wniosku o zasilenie rachunku (wniosku o przyznanie dotacji z budżetu Skarbu Państwa).
- 3) Planowana wysokość dotacji to kwota: **45 000 zł**;

VII. Monitoring Programu:

- 1) Realizator Programu przekazuje sprawozdanie z jego realizacji, zwanym dalej „Sprawozdaniem” Wojewodzie Małopolskiemu w terminie do 30 stycznia 2023 r.;
- 2) Sprawozdanie uwzględnia:
  - a) rzeczywistą liczbę osób objętych wsparciem w ramach programu;
  - b) koszt realizacji pomocy;
- 3) Sprawozdanie, przekazane zostanie w postaci elektronicznej za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej.

VIII. Postanowienia końcowe:

- 1) Realizacja Programu uzależniona jest od przyznania Gminie Michałowice środków zewnętrznych, o których mowa w **pkt VI** Programu.
- 2) Realizator Programu jest administratorem danych osobowych w zakresie danych beneficjentów pozyskanych dla celów realizacji programu lub zlecenia udzielenia świadczenia w formie usługi wsparcia w ramach Programu;
- 3) W sprawach nieuregulowanych, w tym w szczególności w zakresie umożliwiającym prawidłowe określenie wydatków kwalifikowanych w ramach Programu, sposobu ich rozliczenia lub dokumentowania, zastosowanie znajdują postanowienia Programu „Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2022”, opracowanego i wdrożonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej.